

Dalyko pavadinimas	Mokslų kryptis (šaka) Kodas	Fakultetas	Katedra
Tarptautiniai santykiai ir jų teorijos	Politikos mokslai 02S	TSPMI	Tarptautinių santykių
Studijų būdas	Kreditų skaičius	Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	-	Konsultacijos	1
Individualus	6	Seminarai/kolokviumas	1

Dalyko anotacija

I dalis. ŠIUOLAIKINĖS TARPTAUTINIŲ SANTYKIŲ TEORIJOS

1. Disciplina ir paradigmos.
2. Bihevizmas ir tradicionalizmas.
3. Neorealizmas.
4. Institucinis neoliberalizmas.
5. Tarptautinės visuomenės teorija (angliškoji mokykla).
6. Konstruktyvizmas (A. Wendtas).
7. Civilizacijų konflikto teorija (S. Huntigtonas).
8. Pozityvizmo ir postpozityvizmo ginčas.
9. Kritinė teorija.
10. Postmodernizmas.

II dalis. TARPTAUTINIŲ SANTYKIŲ TEORIJŲ TAIKYMAS TARPTAUTINĖS POLITIKOS ANALIZEI

I. Globalus lygmuo: pasaulėtvarkos paieškos ir iššūkiai

1. *Tradicija*: trans-atlantizmo likimas;
2. *Specifika*: Rusijos atvejis;
3. *Harmonija*: Kinija pasaulyje ar pasaulis Kinijoje?
4. *Ambicija*: savąją vertę supratę (Japonija, Brazilija, ...)
5. *Nauji pavojai*: savąją jėgą suvokę (pasaulinis terorizmas)

II. Regioninis lygmuo: atsakymai į pasaulėtvarkos paieškas ir iššūkius:

Įtampos, konfliktai ir pacifikacijos XX a. pabaigoje ir XXI a. pradžioje:

- a) Europa: Balkanai ir Pietų Kaukazas;
- b) Amerika: trintys dėl hegemonijos Pietų Amerikoje;
- c) Azija: branduolinio ginklo veiksnys; teritorinės problemos;
- d) Afrika: humanitarinės katastrofos; nekontroliuojami regionai;
- e) Arkties dalybos;
- f) Strateginės varžybos kosmose.

III. Lokalus lygmuo: Lietuvos vietos pasaulyje paieškos

Lietuvos užsienio politika ir geopolitinio kodo elementai: valstybiniai interesai, grėsmės jiems, galimi atsakymai į grėsmes ir tokių atsakymų kaina.

IV. Individualus lygmuo: asmuo ir tarptautinis režimas

- a) Asmenybinių fenomenų ir sprendimų priėmimo mechanizmai skirtingose istorinėse epochose („asmuo ir tarptautinių santykių istorija bei praktika“): cezariai, makedoniečiai, popiežiai, karoliai, carai, napoleonai, bismarkai, hitleriai, vilsonai-leninai, čerčiliai, kenedžiai, chruščiovai, putinai, bushai ...

Atsiskaitymo forma: rašto darbas pasirinkta ir suderinta su dėstytojais programos tema, 15-20 psl.

Pagrindinė literatūra:

Bull H. *The Anarchical Society. A Study of Order in World Politics*. 2nd edn. London: Macmillan, 1995.

- Burchill, Scott; Andrew Linklater et al. *Theories of International Relations*. N.Y.: St. Martin's press, 3rd ed., 2005.
- Cox R. W. and Sinclair T. J. *Approaches to World Order*. Cambridge: Cambridge University Press, 1996.
- Der Derian, J. and M. J. Shapiro (eds.) *International/Intertextual Relations: Postmodern Readings Of World Politics*, Lexington: Lexington Books, 1989.
- Der Derian, J. *Apie diplomatiją: Vakarų susvetimėjimo genealogija*, Vilnius, 2001.
- Dunne T., Kurki M., Smith S. (eds). *International Relations Theories. Discipline and Diversity*. New York: Oxford University Press, 2007.
- Hamilton D. S., Burwell F. G. (eds.). Hamilton D., Burwell F. (Lead authors). *Shoulder to Shoulder: Forging a Strategic U.S. - EU Partnership*. – Atlantic Council of United States et al. – 2009. – 84 p.
- Hollis, Martin ir Steve Smith. *Tarptautiniai santykiai: aiškinimas ir supratimas*. Vilnius: Tyto alba, 1998 (p. 9-138).
- Huntington, S. P. *The Clash off Civilizations and the Remaking of the World Order*. New York: Simon Shuster, 1998.
- Jackson R.; Sørensen G. *Introduction to International Relations*. New York: Oxford University Press, 1999.
- Kagan, R. *Apie rojų ir galią: Amerika ir Europa naujoje pasaulio tvarkoje*. Vilnius: Eugrimas, 2004.
- Kaplan M., *System and Process in International Politics*, New York: Wiley, 1964.
- Keohane R. O. (ed.). *Neo-Realism and Its Critics*. New York, 1986.
- Keohane, R. O. and J. Nye. *Power and Interdependence: World Politics in Transition*. Boston: Little, Brown, 1977.
- Kissinger, Henry. *Diplomatija*. Vilnius: Eugrimas, 2003.
- Kupchan Ch. A.. *The End of the American Era*. New York: Vintage Books, 2003.
- Laurinavičius, Č., Motieka, E., Statkus, N. *Baltijos valstybių geopolitikos bruožai. XX amžius*. LII leidykla, 2005.
- Lopata R. *Tarptautinių santykių istorija*.- Įvairūs leidimai.
- Lopata R., Žalys V. Lietuvos geopolitinis kodas // *Politologija*. – 1995. – Nr. 1. – P. 13 -21.
- Lopata, R., Bielinis, L., Sirutavičius, V., Stanytė-Toločkienė, I. *Lietuvos užsienio politikos Rytų kryptis: santykių su Rusijos Federacijos Kaliningrado sritimi, Baltarusija ir Ukraina perspektyva*, Vilniaus universiteto leidykla, 2007.
- Lucas E. *Naujas šaltasis karas. Kremliaus keliami grėsmė Rusijai ir Vakarams*. V.: Baltos lankos, 2008.
- Miller D. (ats. red.) *Politinės minties enciklopedija*. V.: Mintis, 2005.
- Morgenthau, H. J. *Politics among Nations: The Struggle for Power and Peace*, 6th edn. New York: Knopf, 1985.
- Nekrašas E. Kritiniai pamąstymai apie Lietuvos užsienio politiką// *Politologija*, 2009, Nr. 2 (54).
- Nekrašas, E. Iš ko kyla žmogaus teisės? // *Problemos*, 2000, t. 58.
- Nekrašas, E. *Pozityvus protas: jo raida ir įtaka modernybei ir postmodernybei*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2010 (p. 14-21; 77-83; 355-385).
- Tarptautinių santykių teorija šiandien*. Sudarytojai: Ken Booth ir Steve Smith. Vilnius: Algarvė, 2000 (p. 13- 47; 94-128; 192-253).
- The Globalization of Eastern Europe*. Ed. by Klaus Segbers, Kerstin Imbusch. Hamburg: LIT, 2000.
- Viotti, Paul R. and Mark V. Kauppi. *International Relations Theory: Realism, Pluralism, Globalism*. N.Y.-Toronto: Macmillan, 1998.
- Waltz K. *Theory of International Politics*. London: McGraw-Hill, 1979.
- Wendt, A. *Tarptautinės politikos socialinė teorija*. Vilnius: Eugrimas, 2005 (ypač 1 skyrius „Keturi tarptautinės politikos sociologijos“ ir 6 skyrius „Trys anarchijos kultūros“).
- Whight M. *International Theory: The Three Traditions*, 1999.

Konsultuojančiųjų dėstytojų vardas, pavardė	mokslo laipsnis	pedag. Vardas	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Raimundas Lopata	Dr.	Prof.	Jokubaitis, Alvydas Lopata, Raimundas Геополитическая трансформация Калининградской области. // Балтийский регион. 2010, т. 2, № 4, p. 28-43. Lopata, Raimundas, Debatai dėl Lietuvos užsienio politikos. // Politologija. 2010, nr. 1, p. 125-136.

			<p>Lopata, Raimundas, Politikai ir istorija: Algirdo Brazausko ir Vytauto Landsbergio istorijos sampratos = Politicians and history: conceptions of history by Algirdas Brazauskas and Vytautas Landsbergis. Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla, 2010.</p> <p>Jokubaitis, Alvydas, Lopata, Raimundas, Valstybininkas: pretenzija į sąvokos analizę. // Politologija. 2009, nr. 4, p. 57-80.</p> <p>Laurinavičius, Česlovas, Lopata, Raimundas, Sirutavičius, Vladas, Kritinis požiūris į Lietuvos užsienio politiką: kas pasikeitė nuo Augustino Voldemaro laikų? // Politologija. 2009, nr. 2, p. 91-122.</p> <p>Lopata, Raimundas, Recent debate on Lithuania's foreign policy. // Lithuanian foreign policy review. 2009, nr. 22, p. 160-171.</p> <p>Janeliūnas, Tomas, Lopata, Raimundas, Šaltasis karas : tarptautinė sistema ir Europos politika : vadovėlis. Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla, 2008.</p> <p>Lopata, Raimundas, Kaliningrado y las relaciones UE-Rusia: obstáculo u oportunidad? Barcelona, 2008.</p> <p>Gražulis, Arūnas Lopata, Raimundas, Petronė, Evelina, Račius, Egdūnas, Sirutavičius, Vladas, Šatūnienė, Živilė, Žielys, Povilas, Ukraina po oranžinės revoliucijos : vidaus ir užsienio politikos tendencijos : kolektyvinė monografija. Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla, 2007.</p> <p>Lopata, Raimundas, Jonavičius, Laurynas, Sirutavičius, Vladas Zdanavičius, Liudas, Bareikytė, Zita, Assessment of the long-term development programme and strategy (2007-2016) of Kaliningrad region of the Russian Federation. Vilnius, 2007.</p> <p>Lopata, Raimundas, Bielinis, Lauras, Sirutavičius, Vladas, Stanytė-Toločkienė, Inga, Lietuvos užsienio politikos Rytų kryptis : santykių su Rusijos Federacijos Kaliningrado sritimi, Baltarusija ir Ukraina perspektyva : kolektyvinė monografija. Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla, 2007.</p> <p>Lopata, Raimundas, Anatomie der Geisel: das Jubiläum von Kaliningrad. Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla, 2007.</p> <p>Lopata, Raimundas, Statkus, Nortautas, Imperijos, pasaulio tvarka ir mažosios valstybės. // Lietuvos metinė strateginė apžvalga 2005. 2006, p. 27-84.</p> <p>Lopata, Raimundas, Anatomy of a Hostage : Kaliningrad anniversary case. Tartu : Baltic Defence College, 2006.</p>
Evaldas Nekrašas	Habil. dr.	Prof.	<p>Nekrašas, Evaldas, Pozityvizmo ir postpozityvizmo ginčas socialiniuose moksluose. // Politologija. 2010, nr. 1, p. 76-97.</p> <p>Nekrašas, Evaldas, Pozityvus protas: jo raida ir įtaka modernybei ir postmodernybei : [monografija]. Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla, 2010.</p> <p>Nekrašas, Evaldas, Kritiniai pamąstymai apie Lietuvos užsienio politiką. // Politologija. 2009, nr. 2, p. 123-142.</p> <p>Nekrašas, Evaldas, Pozityvizmas ir marksizmas. // Problemos. 2008, t. 73, p. 155-166.</p> <p>Nekrašas, Evaldas, Filosofija ir politika Atgimimo epochoje. // Problemos. 2008, t. 74, p. 9-15.</p> <p>Nekrašas, Evaldas, Ukraina geopolitikos kryžkelėje / Evaldas</p>

			Nekrašas. // Politologija. 2006, nr. 2, p. 3-11. Nekrašas, Evaldas, Lithuanian foreign policy: concepts, achievements and preidicaments / Evaldas Nekrašas. // Lithuanian foreign policy review. 2004, nr. 1-2(13-14), p. 28-35.
Patvirtinta TSPMI taryboje 2011 m. spalio 18 d., protokolo Nr. 95			